حەقیقەتی نووسەر و وەهمی خوێنەر ... ڕزگار عەلی

لەم دوو ڕۆژەی ڕابردوودا هەندێك لە پۆستەكانی نووسەرێكی كورد كۆمەڵە چالاكییەك بوو لە دەرەوی كوردستانە كرابوو، لە یەكێك لە پۆستەكاندا هەندێك كۆمێنت نووسرابوو كە بە قوڵی سەرنجی منی ڕاكێشا، نووسینی كۆمێنتەكان بۆ نووسەر ئەمانەبوو (خۆزگە كچی تۆ دەبووم، خۆزگە ژنی تۆ دەبووم، خۆزگە …) كۆمەڵێ خۆزگە هیوا و ئاوات نووسرابوو، كە هەموویان ئاماژەبوون بەوەی حەز دەكەن لەگەڵ نووسەر بژین، لێرەدا پرسیارەكە ئەوەیە، ئایا ئەو خوێنەرانە بۆ دەیانەوێت لەگەڵ نووسەر بژین؟ ئایا نووسەر بە چی تێگەیشتوون؟ ئایا چییان لە نووسەر دەوێت؟ من دڵنیام ئەوانەی ئەم جۆرە خۆزگانەیان هەیە بچوكترین زانیارییان دەربارەی دونیای نووسەر نییە، ئەم جۆرە خۆزگانە ئاماژەیە بەوەی كە كتێبێك، چیرۆكێك یان ڕۆمانێكی نووسەرییان خۆێندۆتەوە و كتێبەكە یان یەكێك لە چیرۆكەكانی ئەو نووسەرە بووەتە نایەبترین ڕووداو لایان كە چێژێكی لە ڕادەبەری پێبەخشیوون، بەڵێ، چێژێك و ڕووداوگەلێك كە لەناو چیرۆكەكاندا هەیە و لە واقیعدا نین، واتە ئەوەی خوێنەر دەیەوێت خوڵقاندنی ژیانێك و جیهانێكە كە لەناو جیهانی واقیعدا نییە، خوێنەر پێی وایە وەكو چۆن نووسەر دەتوانێت ڕووداوگەلێك بخوڵقێنێ لەناو كتێبەكانی كە بەدڵی خوێنەر بێت دەتوانێت لەناو جیهانی واقیعیشدا ڕووداوگەلێك بۆ ئەمان بخوڵقێنێت، واتە خوێنەر لەناو دونیایەكی خاڵی لەوەدایە كە بوونی كامڵ نەبووە و ڕووداوگەلێكی ناو كتێبەكان وایلێدەكات كە وابزانێت نووسەر كامڵبوونی پێ دەبەخشێت، ئەمەش وایلێدەكات بۆ ئەوەی كامڵنەبوون لای تەواو بێت و بگاتە یۆتۆپیا نزیكبوونەوە یان كچبوون یان ژنبوونی نووسەر بە ئاوات بخوازێت، بەڵام پرسیارە جدییەكە ئەوەیە، ئایا بەڕاست نووسەر دەتوانێت لەناو واقیعدا جیانێكی یۆتۆپیای بە كچ و ماڵ و منداڵی ببەخشێت، یان دەتوانێت وەكو چۆن حیكایەتێك دروستبكات لەناو ڕۆمانەكانی هەمان حیكاتەیش بە واقیعی بخوڵقێنێت؟ یەكێك لەو فیلمە یەكجار سەرنجڕاكێشانەی كە دیدی خوێنەر و خۆزگەكانی خوێنەرمان بەرامبەر نووسەر بۆ ڕووندەكاتەوە فیلمی (هەڵە لە ئەستێرەكانمان) ئەم فیلمە باس لە كچ و كوڕێك دەكات كە نەخۆشی ش□رپەنجەیان هەیە و بە نەخۆشییەكەوە دەناڵێنن، بەڵام تاڕادەیەك كوڕەكە نیشانەكان چاكبوونەوە و وەزع باشی پێوە دیارە، كوڕە و كچە

تا ڕادەیەك نزكیبوونەوە لە نێوانیاندا هەیە تا ئەوەی عاشقی یەكتربوون، ڕۆژێك كچە ڕۆمانێك دەخوێنێتەوە باس لە كوڕ و كچێك دەكات كە عاشقی یەكن و هەمان نەخۆشی ئەمانیان هەیە، ئەمە وایلێدەكات ئەم ڕۆمانە پیشانی كوڕە هاوڕێكەی بدات و دوای لێبكات كە بیخوێنێتەوە، بەڵام، كوڕ و كچە بە قوڵی دەكەونە ناو جیهانی ئەو ڕۆمانەوە، ئەو قوڵبوونەوەی كوڕ و كچە هەم هی ئەوەیە كە خۆیان لەناو ڕووداوەكانی ئەو ڕۆماندا دەبیننەوە، هەم هی ئەوەیە نووسەر ڕووداوەكانی ساحیرئاسا خوڵقاندووە، سیحری نووسەر لە ڕۆمانەكەدا ئەوەیە ڕووداوەكانی بە ناتەواوی هێشتۆتەوە، ئاخر بەلای خوێنەر چۆن دەبێت ڕووداوگەلێك هەبن كە كۆتاییەكەی دیار نەبن، بەلای كچ و كوڕە چۆن دەبێت لەناو كتێبەكە كۆتایی خۆیان دیار نەبێت، چۆن دەبێت نەزانن ئەو كارئەكتەرانەی ژێرپەنجەیان هەیە كۆتاییان چییە، ئایا چاكبوونەتەوە، یان بەرەو پیر مەرگ ڕۆیشتن؟ بەڵێ كچ و كوڕە بۆ عەوداڵی ئەو پرسیارانە عەوداڵی نووسەر دەكەون، ئیمێل لەسەر ئیمێلی بۆ دەكەن، تا دواجار نووسەر كە لە شارێكی تر وەڵامیان دەداتەوە و بە داواكارییەكەیان ڕازی دەبێت كە یەكتر بینینی بكەن، كچە كە نەخۆشییەكەی لێی پیس كردووە و دكتۆرەكان ئامۆژگارییان كردووە كە بە هیچ جۆرێ نابێت سەفەر بكات، بەڵام كچە تەنیا یەك خۆزگەی هەیە ئەویش ئەوەیە (نووسەر) ببینێت، ئەم خۆزگەیەش تاڕادەیەك زۆر لەو خۆزگانی سەرەوە نزیكە، خۆزگەی ئەوەی كە نزیكبوونەوە لە نووسەر ژیانێكی بێ عەیب و موتەكاملت پێ دەبەخشێت، نزیكەبوونەوەیەك كە نووسەر دەتوانێت وەڵامی بۆكۆتایی پرسیارگەلێك بداتەوە كە واقیع ناتوانێت بیداتەوە. بەڵێ كچە دواجار مجازەفە بە ژیانی خۆی دەكات و لەگەڵ كوڕە و دایكی سەفەر دەكات بۆ لای نووسەر. لەیەكەم ساتدا لە دەرگای ماڵی نووسەر دەدەن و ژنی نووسەر دەیكاتەوە، ژنەكە فەرموویان لێدەكات بۆ ژووری نووسەر، بە خەیاڵی خۆیان نووسەر دەبێت موتەكامل بێت، دەبێت لەباوەشیان بگرێت، دەبێت ماچییان بكات، دەبێت بە پێكەنینەوە فەرموویان لێبكات، بەڵام چی ڕوودەدات؟ نووسەر بە پیچامەیەكی خەت خەت و بێباكانە، بەڵام بێباكییەكی ناوەكی نەك دروستكراو و ڕوویەكی گرژ پەرداخێك ویسكی بەدەستییەوەیە و دەخواتەوە و لێیان ڕادەمێنێت كە میوانەكانی چەند (گەشبینن) یەكسەر ئاماژە دەكات كە هەڵە بووە وەڵامی ئیمێڵەكەی داونەتەوە، لەگەڵ ئەمەدا گۆرانییەكی بێ مانای ڕاپ دەخاتە سەر ڕیكۆردەرەكەی كە تەواو كچ و كوڕە هەرەسان دەكات، هەر لەسەرەتاوە پرسیاری ئەوەی كە نووسەر بەرزترین و بە بەهاترین و بە ئەخلاقترین كەسە بەلای خوێنەردا خاڵی دەبێتەوە، نووسەر ئاماژەكانی بۆ ئەوە دەڕوات كە ئێوە هەڵەن خۆزگە و ئاواتەكانتان لەسەر كەسایەتی من

بنیاد دەنێن، نووسەر پێمان دەڵێت بە (قەولی ڕۆلان پارت) دەبێت ئێمە بکوژین بۆ ئەوەی دەق لەدایکبێت. بەڵێ کچە بە شۆکێکی سەرەتاییەوە دێتە سەر ڕۆمانەکە، کچە باسی کۆتایی کتێبەکە دەکات، نووسەر بە هاوکێشەیەکی ئەوەی کە ((بێکۆتایی کۆتایی نایەت)) وەڵامی کچە دەداتەوە، کچە دەڵێت: ((ئایا ئەو دوو کارەکتەرە چییان لێدێت، ئایا کۆتاییان چییە، ئایا داهاتوویان چۆنە، ئایا چی ڕوودەدات؟)) کچە لەگەڵ ئەم پرسیارانەدا هاوار بەسەر نووسەر دەکات، نووسەریش هاوار بەسەر کچێك دەکات کە موجازەفەی بە گیانی کردووە و هاتۆتە لای و دەڵێت: ((هیچ ڕوونادات، ئەوانە هەمووی خەیاڵن، دوای تەواوبوونی ڕۆمانەکە بوونیان نامێنێت)) کچە دەڵێت: ((ئاخر نابێت)) نووسەریش بێباکانە دڵڕەقانە ئاماژە دەکات: ((ئارەزووە منداڵییەکانت کێشەی من نین، ڕەتیدەکەمەوە بەزەیم بە تێدا بێتەوە، چارەنووست ئەوەیە کە نەخۆشیت و چاوەڕوانی ئەوە دەکەیت ژیان دوای ڕۆمان بوونی هەبێت)). لەوانەیە لەیەکەم بینینی دیمەنێکی واهادا بیرۆکەی ئەوەمان لا دروستببێت کەسێك دەبێت چەند دڵڕەق بێت کە بەو شێوەیە مامەڵە لەگەڵ کچ و کوڕێکدا بکات نەخۆشییان هەیە و کاتێکی کەمییان ماوە بۆ ژیان، بەڵام ڕاستی بابەتەکە و هەڵەکە عەوداڵبوونی خوێنەرە بەدوای ژیانی ڕاستەقینەی نووسەر، نووسەر لە شوێنێك دەژی ناتوانێت یۆتۆپیا بۆ ئەوانی تر بخوڵقێنێت، سیمبوڵ و دیمەنەکانی واقیعی نووسەر ئەو ڕوئیایە نییە کە خوێنەر لەسەری بونیاد ناوە، بونیادنان بەو مانایەی چۆن بتوانیت کارئەکتەرێك، دیمەنێك و شارێك بخوڵقێنێت لە کتێبەکاندا بشتوانێت هەمان شت لە واقیعدا بخوڵقێنێت، سومبول و دیمەنەکانی واقیعی نووسەر کتێبخانەیە، حەقیقەتی نووسەر مامەڵەکردنە لەگەڵ خەیاڵی مرۆڤ نەك مرۆڤێکی حەقیقی، ئەوە خەیاڵی مرۆڤە ڕوئیای مرۆڤمان بۆ ڕووندەکاتەوە. لێرەدا نووسەر شتێك دەبینێت کە خوێنەر ناتوانێت بیبینێت، بینینی ئەو شتە بۆ نووسەر لای خوێنەر یۆتۆپیایە و خوێنەر دەیەوێت بگاتە ئەو یۆتۆپیایە، بەڵام ئەو یۆتۆپیایە لای نووسەر تراژیدیایە، واتە لای نووسەر مامەڵەکردن لەگەڵ نووسین و خەیاڵ دەبێتە دۆزینەوەی دۆخی تراژیادی لای مرۆڤ، بەڵام کارەساتەکە ئەوەیە ئەو تراژیدیایە خوێنەر بە یۆتۆپیای دەزانێت. کۆمیدیاکە ئەوەیە نووسەر تراژیدیای لەناو خودی ئەوانی دیکە و خوێنەر دەبینێتەوە، بەڵام خوێنەر دەیەوێت بگاتە نووسەر، نووسەر دەیەوێت تراژیادی ناخی خۆیان پیشانی خۆیان بدات بۆ ئەوەی چارەسەری بکەن، بەڵام خوێنەر لە جیاتی ئەوەی بە کۆمەکی نووسەر بگەڕێتەوە ناو خودی خۆی دەیەوێت بێتە ناو نووسەر. مامەڵەکردنی خوێنەر لەگەڵ نووسەر بۆ ئەوەی بێنە ناو ژیانی نووسەر گەورەترین هەڵەی

بیرکردنەوەی خوێنەرە، ناو خودی نووسەر شوێنێك نییە تا ژیانێکی یۆتۆپی بۆ خوێنەر ببەخشێت، ناو نووسەر شوێنێك نییە ئارامی لێ سەوز بێت، بەڵکو شەڕێکی بێکۆتایی لێ سەوز بووە، شەڕێك کە ئەو ژیانە پۆپۆلیستی دەرەوە ناتوانن ئاشتییەکی درۆزنانەی پێببەخشن، دەرەوە ناتوانێت لەگەڵ واقیعی نووسەردا بژی، نووسەربوون لەسەر تۆران لە جیهانی دەرەوە بونیاد دەنرێت، مامەڵەکردنی نووسەر وەکو ژیانی ئاسایی لەگەڵ جیهانی دەرەوەدا نییە، بەڵکو ژیانی ئاسایی نووسەر بونیادنانی فیکرەی جیاواز و ئایدیای جیاوازە، تۆ داوای کۆتایی چیرۆك لە نووسەر دەکەیت لەکاتێکدا فیکرەی نووسەر کۆتاییهاتنە بە کۆتاییەکان، کۆتاییهاتنە بە ڕەهاکان، هیچ کۆتاییەك و فیکرەی کۆتایی لای نووسەر پەسەند نییە، بەڵکو ئەوە فۆڕم بە نووسەر دەبەخشێت ئەو شەڕە بەردەوامەیە کە لەناو نووسەردا هەیە و هیچ کۆتاییەکی نییە، هەر کاتێك نووسەر گەیشتە کۆتایی، گەیشتە کۆتایی شەڕی نێو ئایدیاکانی ئەوە نووسەربوونیشی گەیشتۆتە کۆتایی، کەواتە ژیانی ئاسایی نووسەر لەگەڵ شەڕە بەردەوامەکانی ناو خۆیەتی، ئەم شەڕە ناو نووسەر دەتوانێت ژیانێکی باشتر بە ئەوانی دیکە ببەخشێت، بەڵام هەر کاتێك خوێنەر لە ئایدیاکان هاتە دەرەوە و ویستی کەسایەتی نووسەر ژیانی پێببەخشێت ئەوە هەڵەکەیە، نابێت خوێنەر هەرگیز بیر لەحەقیقەتی دونیای نووسەر بکاتەوە، نووسەر خۆی وێران دەکات لە پێناو ئەوان، هەڵە گەورەکەش ئەوەیە ئەوان لە جیاتی ئەوەی بیانەوێت مامەڵە لەگەڵ ئایدیاکان بکەن مامەڵە لەگەڵ ژیانی دەکەن و خۆزگەکانیانی لەسەر ئەو بونیاد دەنێن، کێشەی نووسەر کێشەی (مانع و جمع) یان دەبێت لەگەڵ جیهانی پۆپۆلیستی بێت یان لەگەڵ ئایدیاکانی، ئەو ئایدیانەی کە نووسەربوونی پێدەبەخشن. بەڵام ئەمە بە مانای ئەوە نییە نووسەر پشت لە جیهان دەکات، بەڵکو پشت لە تەئویل و تەفسیری جیهانی پۆپۆلیستی دەرەوە بۆ جیهان دەکات، یەکێك لە هۆکارە گرنگەکانی نووسەر ئەوەیە ئامرازێکمان دەداتێ بۆ ئەوەی لە زەمەن تێبگەین، بەڵام ئەو زەمەنە نا لە ژیانی ڕاستەقینە هەیە، وەکو ماریۆ ڤارگاس یۆسا دەڵێت: ((لە ژیانی ڕاستەقینە زەمەن شتێکە قوتمان دەدات))، بەڵکو ئەو زەمەنەی کە ڕاستەقینەی بونیاد ناوە، زەمەنی ئەودیو ژیانی پۆپۆلیستی.